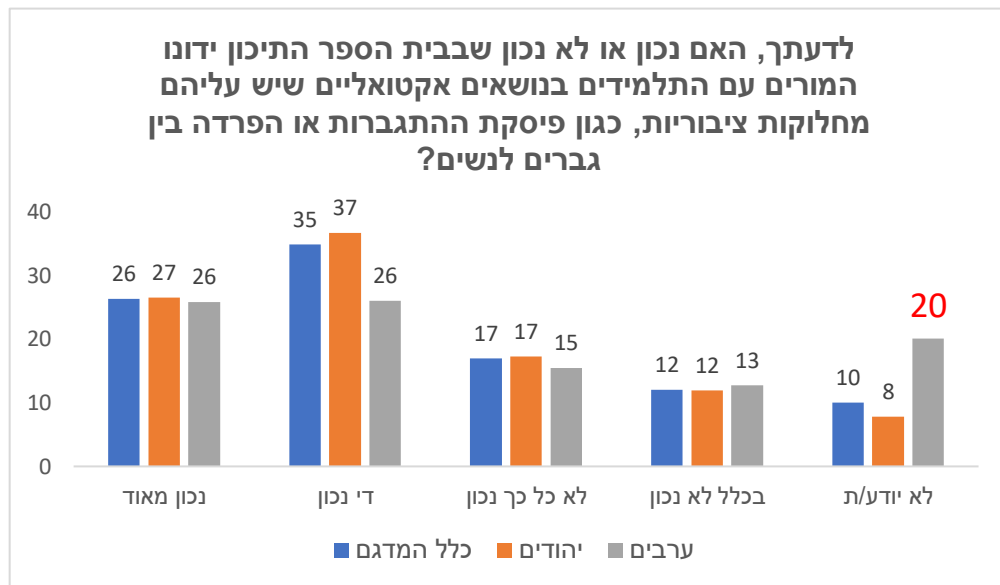

סקר בזק בנושא חינוך לערכים דמוקרטיים

1. לדעתך, האם נכון או לא נכון שבבית הספר התיכון ידונו המורים עם התלמידים בנושאים אקטואליים שיש עליהם מחלוקות ציבוריות, כגון פיסקת ההתגברות או הפרדה בין גברים לנשים?

נכון מאוד	די נכון	לא כל כך נכון	בכלל לא נכון	לא יודעת/ת	סה"כ
25.8	26.5	26.3	26.0	15.4	12.7
26.0	36.6	34.8	15.4	12.7	20.1
26.0	36.6	34.8	15.4	12.7	100
26.0	36.6	34.8	15.4	12.7	100
26.0	36.6	34.8	15.4	12.7	100
26.0	36.6	34.8	15.4	12.7	100

הנתון הכללי של כ- 61% מכלל המדגם שחושבים שצריך לדבר על הנושאים הללו, הוא מרשים. הוא מתכתב גם עם מחקר עמדות הורים ומורים בנושא זה שנעשה ב- 2016 על ידי פרופ' עירן הלפרין לקראת כנס לאוטמן 2016. נתון מעניין הוא האחוז הגבוה יחסית של משיבים ערבים שהשיבו "שאינם יודעים" על שאלה זו (20%).

אמיר אלשטיין

יו"ר הוועד המנהל

הנשיא העשירי ראובן ריבלין

יו"ר של כבוד

יוחנן פלסנר

נשיא

ברנד מרכוס

יו"ר בינלאומי

חברי הוועד המנהל

עו"ד ליאת אהרונוסון

אלי גרוני

פרופ' ורד וניצקי-סרוסי

ד"ר חן ליכטנשטיין

מזל מועלם

שגיר לשעבר סלי מרידור

פרופ' פאדיה נאסר אבו-אלהיג'א

עו"ד אבי פישר

ד"ר מיכל צור

יוסי קוצ'יק

המועצה הבינלאומית

פרופ' רונלד דניאלס, יו"ר

השופטת רוזלי סילברמן אבלה, קנדה

אליזת אברמס, ארה"ב

שגיר לשעבר מרטין אינדיק, ארה"ב

אן אפלכאום, ארה"ב

פרופ' ורנון בוגדנו, בריטניה

השופטת דורית ביניש, ישראל

השופט סטיבן ברייר, ארה"ב

השופט סלים ג'ובראן, ישראל

ד"ר ג'וזף ג'וזפה, גרמניה

פרופ' משה הלברטל, ישראל

פרופ' מייקל וולצר, ארה"ב

פרופ' רובט מנקין, ארה"ב

פרופ' כריסטוף מרקשיס, גרמניה

השופט אברהם סופר, ארה"ב

ברט סטפנס, ארה"ב

פרופ' ארווין קוטלר, קנדה

פרופ' גרהרד קספר, ארה"ב

פרופ' יהודה ריינהרץ, ארה"ב

פרופ' גבריאלה שלו, ישראל

סגני נשיא

פרופ' סוזי נבות, מחקר

פרופ' קרנית פלוג, מחקר

ד"ר יש ג'סיין פרס, אסטרטגיה

עמיתים בכירים

פרופ' איסמעיל אבו סעד

פרופ' תמר הרמן

פרופ' נתן זוסמן (אורח)

פרופ' עמית כהן

פרופ' יותם מרגלית

פרופ' דניאל סטטמן

פרופ' בני פורת

פרופ' יובל מלמן

פרופ' מרדכי קרמיניצר

פרופ' גדעון רהט

ד"ר תהילה שורץ אלטשולר

פרופ' יובל שני

מייסדים

ד"ר אריק כרמן

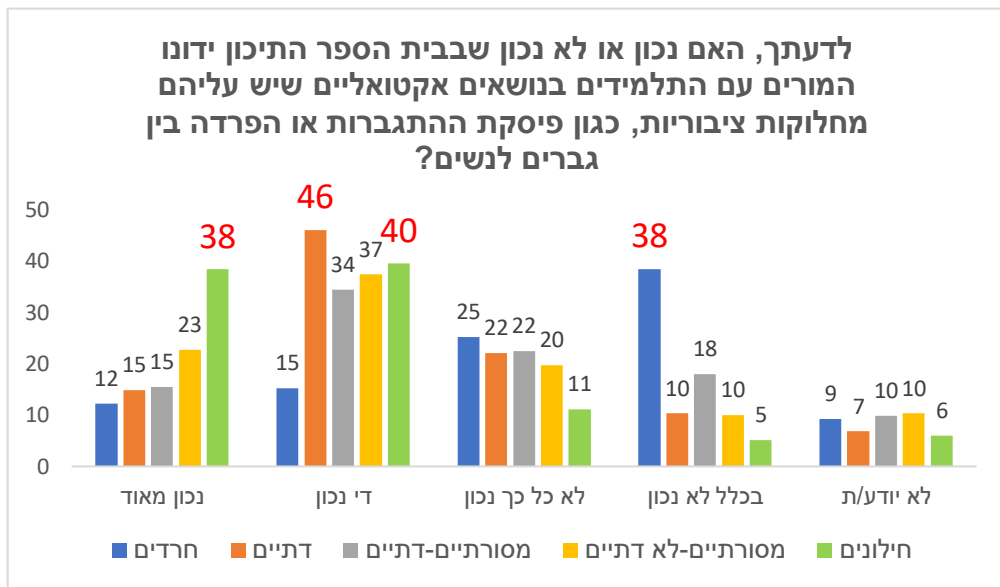
מוכר המדינה ג'ורג' שולץ (1920-2021)

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

אבל, הפילוח הפנימי בחברה היהודית מלמד על תמונה שונה:

חילונים	מסורתיים- לא דתיים	מסורתיים- דתיים	דתיים	חרדים	
38.3	22.7	15.4	14.8	12.2	נכון מאוד
39.5	37.3	34.4	46.0	15.2	די נכון
11.1	19.7	22.4	22.1	25.1	לא כל כך נכון
5.1	10.0	17.9	10.3	38.4	בכלל לא נכון
6.0	10.3	9.9	6.8	9.2	לא יודע/ת

1. באופן מובהק, המשיבים החרדים לא חושבים שצריך לעסוק בנושאים אקטואליים שיש עליהם מחלוקת ציבורית – בכלל לא נכון ולא כל כך נכון +38% -25%, בהתאמה) - 63%.

2. שתי האוכלוסיות בסקר המדגימות נכונות רבה לעסוק בתחומים אלה הן :
חילונים - 78% (נכון מאוד+ די נכון)
דתיים - 61% (נכון מאוד+ די נכון)

הסקר לא שואל על הסיבות/המוטיבציה לתשובה זו. המחקר בנושא מלמד שהתפיסות בנוגע לאפשרות של מורים במגזרי חינוך שונים לעסוק בנושאים פוליטיים ושנויים במחלוקת הם מאוד שונים והשאלה כיצד עוסקים בהם, היא מרכזית. כך למשל, אפשר

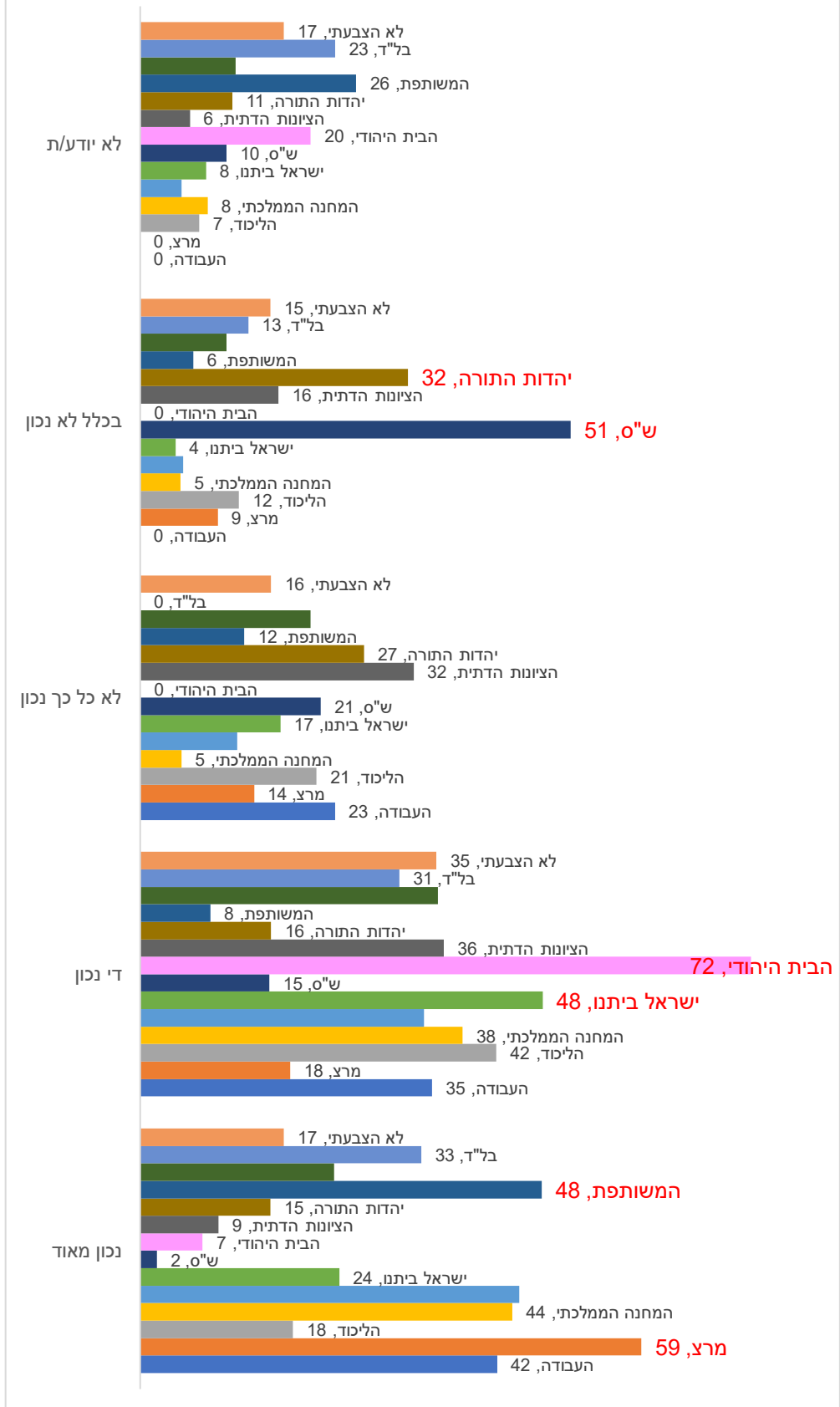
המכון הישראלי
לדמוקרטיה

לעסוק בפסקת ההתגברות לא כנושא במחלוקת אלא כמשהו שהוא ראוי ונכון. כך גם לגבי הפרדה מגדרית שבמגזרים מסוימים נתפסת כערך ולא כנושא שנוי במחלוקת.

לא הצבעתי	בל"ד	רע"ם	הרשימה המשותפת	יהדות התורה	הציונות הדתית	הבית היהודי	ש"ס	ישראל ביתנו	יש עתיד	המחנה הירוק	הליכוד	מרצ	העבודה	
17.0	33.3	23.0	47.6	15.4	9.3	7.4	2.0	23.6	44.9	44.1	18.1	59.4	42.3	נכון מאוד
35.1	30.7	35.3	8.3	15.5	36.0	72.4	15.3	47.7	33.6	38.2	42.2	17.8	34.6	די נכון
15.5	0	20.2	12.3	26.5	32.4	0	21.4	16.6	11.5	4.9	20.9	13.5	23.1	לא כל כך נכון
15.4	12.8	10.2	6.3	31.7	16.4	0	51.0	4.2	5.1	4.8	11.7	9.2	0	בכלל לא נכון
17	23.1	11.3	25.6	10.9	5.9	20.2	10.2	7.8	4.9	8	7	0	0	לא יודעת

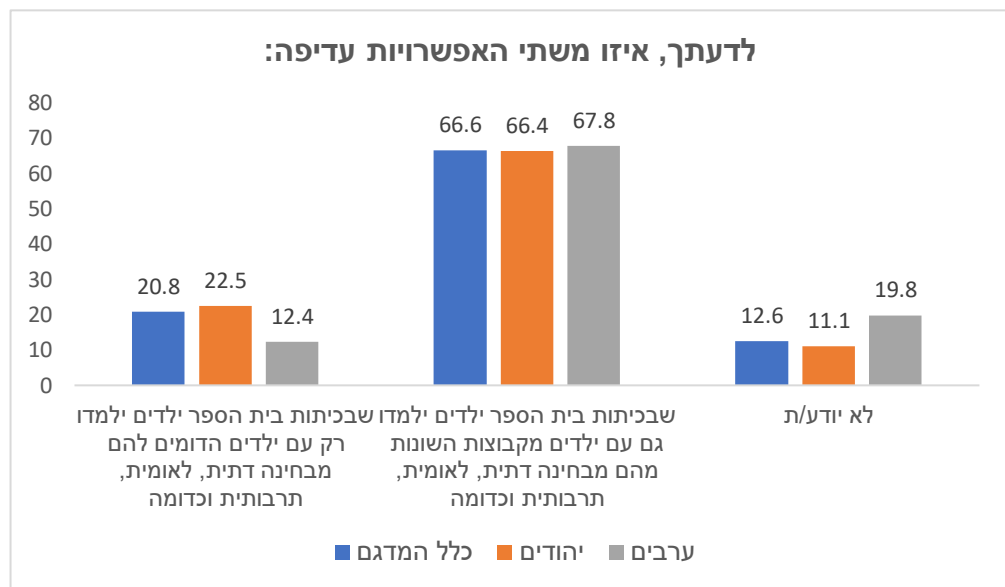

לדעתך, האם נכון או לא נכון שבבית הספר התיכון ידונו המורים עם התלמידים בנושאים אקטואליים שיש עליהם מחלוקות ציבוריות, כגון, פיסוקת ההתגברות או הפרדה בין גברים לנשים? [באחוזים]

2. לדעתך, איזו משתי האפשרויות עדיפה:

ערבים	יהודים	כלל המדגם	
12.4	22.5	20.8	שבכיתות בית הספר ילדים ילמדו רק עם ילדים הדומים להם מבחינה דתית, לאומית, תרבותית וכדומה
67.8	66.4	66.6	שבכיתות בית הספר ילדים ילמדו גם עם ילדים מקבוצות השונות מהם מבחינה דתית, לאומית, תרבותית וכדומה
19.8	11.1	12.6	לא יודע/ת

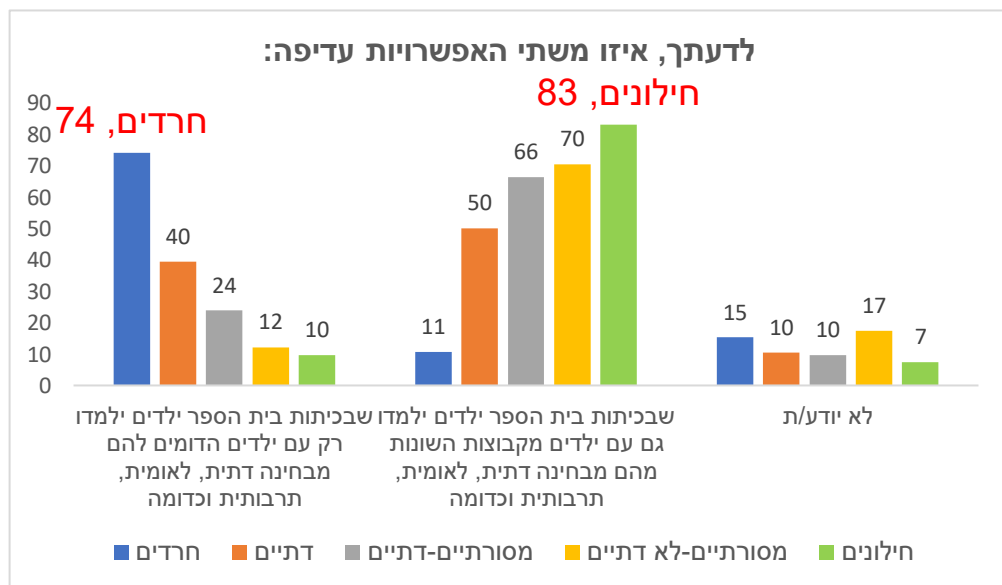
הנתון הזה מעניין במיוחד לאור האחידות היחסית שלו - 66.6%, ומלמד שלמרות הפיצול המובנה במערכת החינוך, קיים רצון להרחיב את מעגלי ההיכרות.

המכון הישראלי לדמוקרטיה

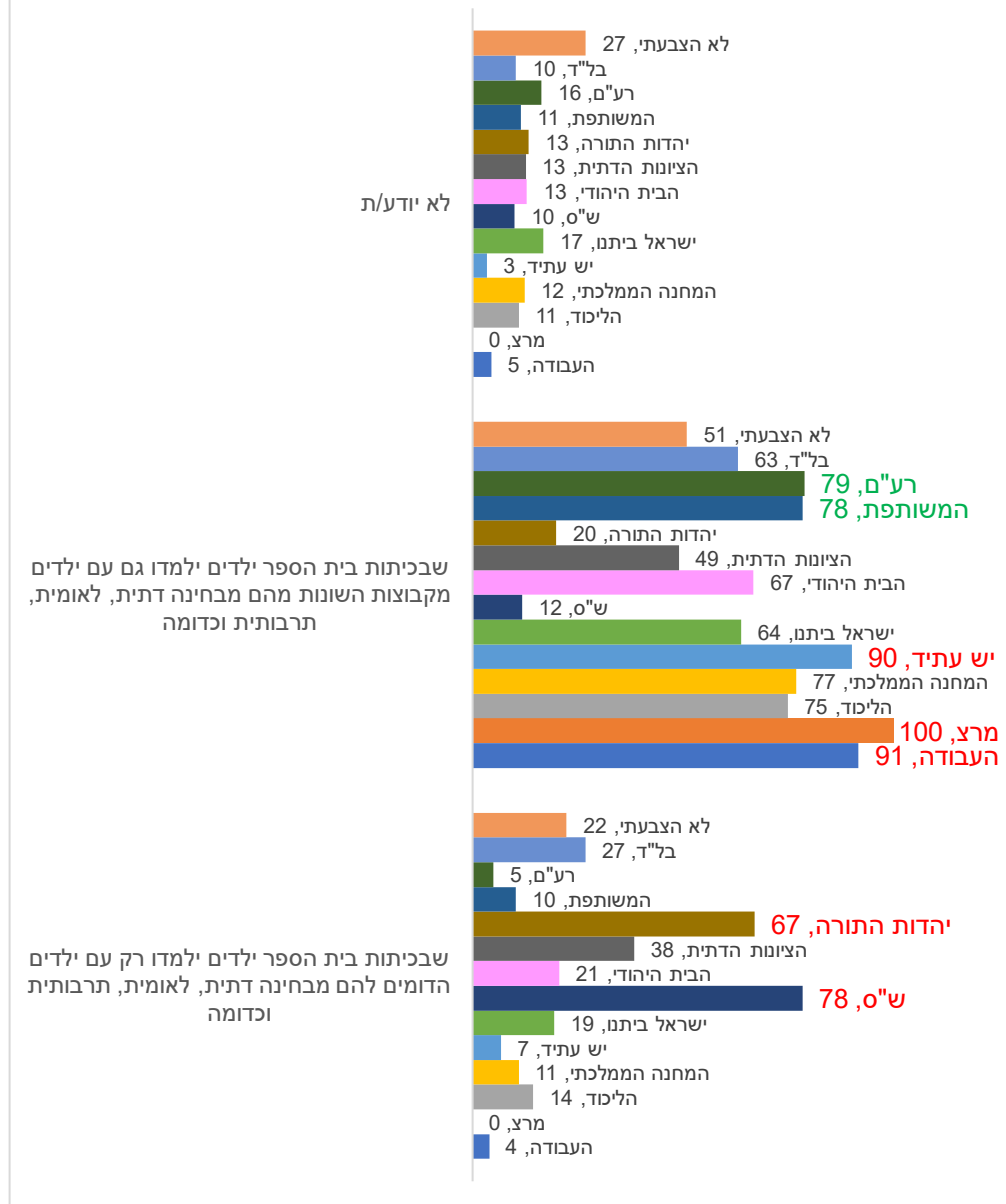
חילונים	מסורתיים- לא דתיים	מסורתיים- דתיים	דתיים	חרדים	
9.6	12.2	23.9	39.5	74.1	שבכיתות בית הספר ילדים ילמדו רק עם ילדים הדומים להם מבחינה דתית, לאומית, תרבותית וכדומה
83.0	70.4	66.4	50.1	10.6	שבכיתות בית הספר ילדים ילמדו גם עם ילדים מקבוצות השונות מהם מבחינה דתית, לאומית, תרבותית וכדומה
7.4	17.4	9.7	10.4	15.3	לא יודע/ת

עם זאת, הפילוח הפנים יהודי מציג תמונה מפוצלת הרבה יותר:

לדעתך, איזו משתי האפשרויות עדיפה:

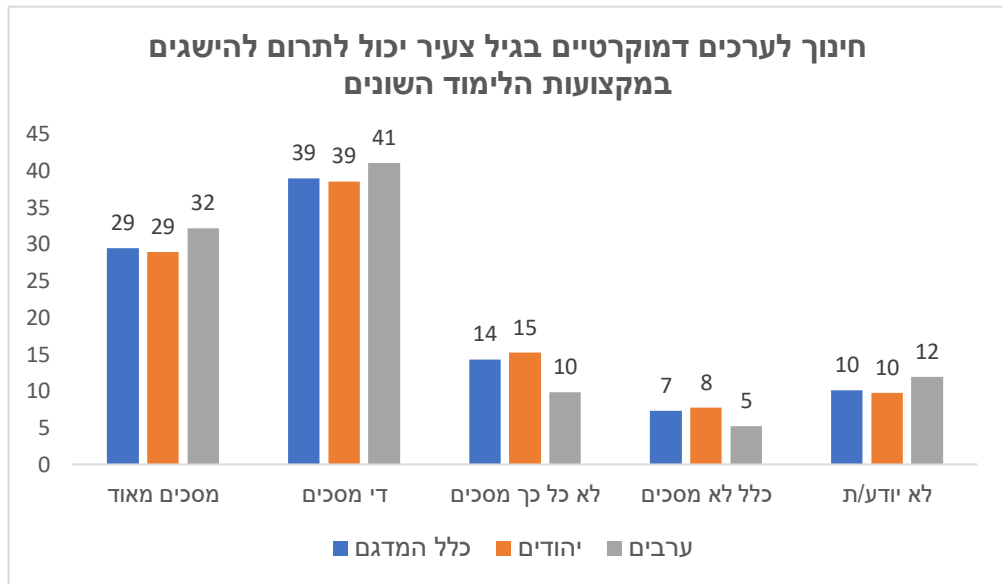
גם בפילוח של ההצבעה בבחירות האחרונות, האוכלוסיה החרדית בולטת ברצון להתבדלות (מה שכמובן מתכתב עם המחקרים בנושא), עם זאת, עמדה זו קיימת באופן לא שולי גם בכל המגזרים בחברה לאור ההצבעה למפלגות השונות (ציונות דתית 38%; הליכוד 14%; ישראל ביתנו 19%; בל"ד 27%; הבית היהודי 21%).

באיזו מידה אתה מסכים או לא מסכים עם ההיגדים הבאים:

3. חינוך לערכים דמוקרטיים בגיל צעיר יכול לתרום להישגים במקצועות הלימוד השונים:

ערבים	יהודים	כלל המדגם	
32.1	28.9	29.4	מסכים מאוד
41.0	38.5	38.9	די מסכים
9.8	15.2	14.3	לא כל כך מסכים
5.2	7.7	7.3	כלל לא מסכים
11.9	9.7	10.1	לא יודע/ת
100	100	100	סה"כ

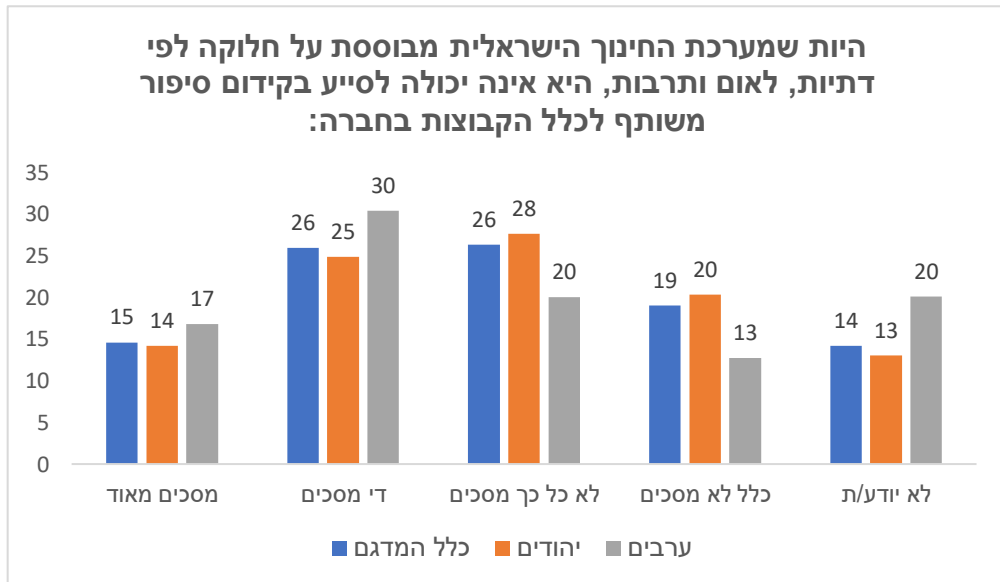

זו שאלה שנעסוק בה יותר בתכנית העבודה של 2023. אבל היא מעניינת כי היא מחברת בין ערכים דמוקרטיים להישגים לימודיים....

4. היות שמערכת החינוך הישראלית מבוססת על חלוקה לפי דתיות, לאום ותרבות, היא אינה יכולה לסייע בקידום סיפור משותף לכלל הקבוצות בחברה:

ערבים	יהודים	כלל המדגם	
16.8	14.2	14.6	מסכים מאוד
30.4	24.9	25.9	די מסכים
20.0	27.6	26.3	לא כל כך מסכים
12.7	20.3	19.0	כלל לא מסכים
20.1	13.0	14.2	לא יודעת/ת

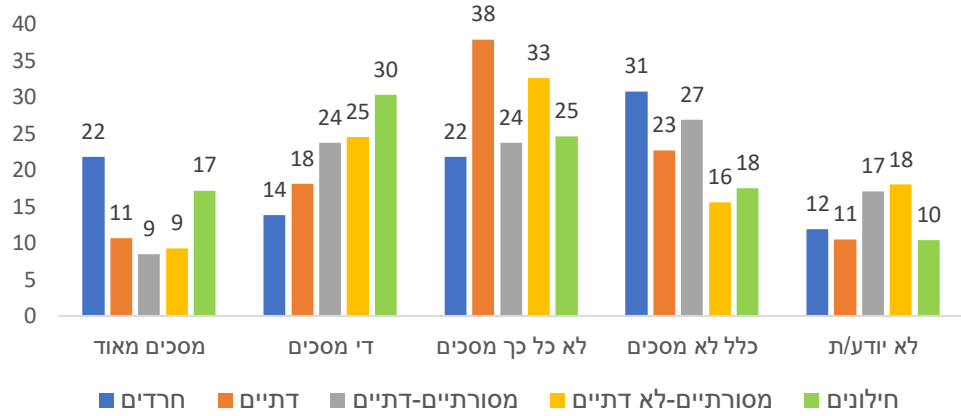

חילונים	מסורתיים- לא דתיים	מסורתיים- דתיים	דתיים	חרדים	
17.2	9.3	8.5	10.7	21.8	מסכים מאוד
30.3	24.5	23.7	18.1	13.8	די מסכים
24.6	32.6	23.7	37.9	21.8	לא כל כך מסכים
17.5	15.6	26.9	22.7	30.8	כלל לא מסכים
10.4	18.0	17.1	10.5	11.9	לא יודעת/ת

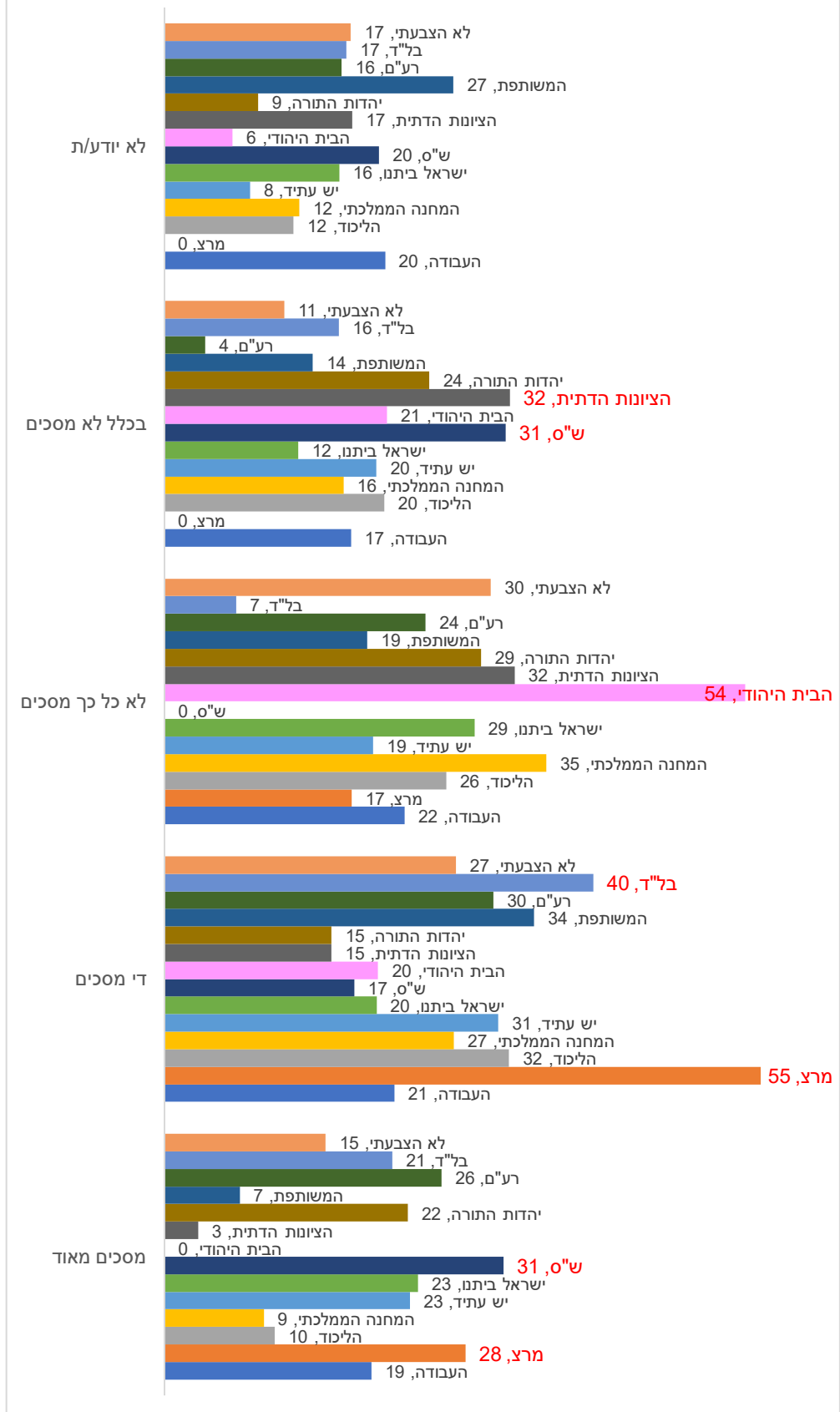
המכון הישראלי
לדמוקרטיה

היות שמערכת החינוך הישראלית מבוססת על חלוקה לפי דתיות, לאום ותרבות, היא אינה יכולה לסייע בקידום סיפור משותף לכלל הקבוצות בחברה:

היות שמערכת החינוך הישראלית מבוססת על חלוקה לפי דתיות, לאום ותרבות, היא אינה יכולה לסייע בקידום סיפור משותף לכלל הקבוצות בחברה:

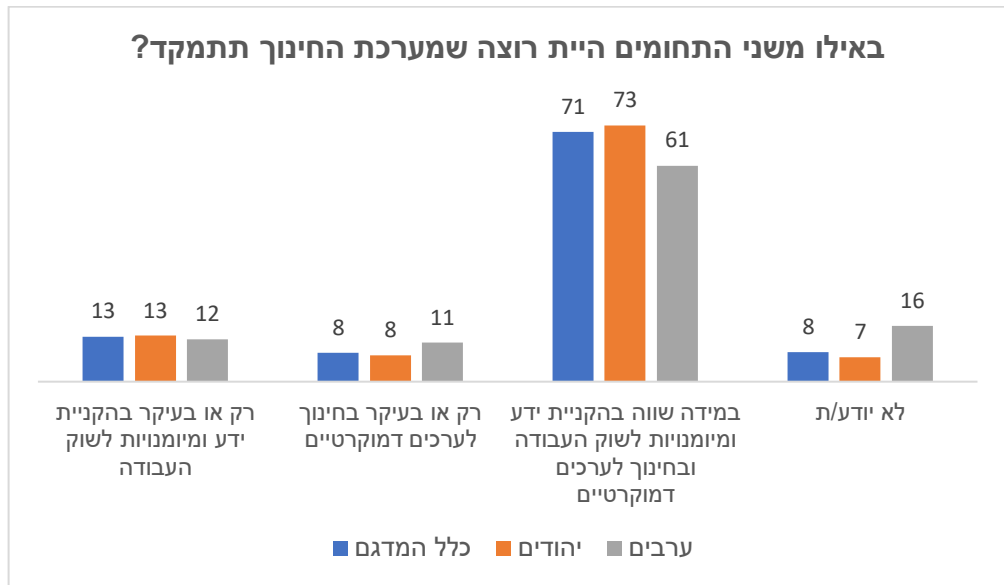

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

5. באילו משני התחומים היית רוצה שמערכת החינוך תתמקד?

ערבים	יהודים	כלל המדגם	
12.0	13.0	12.8	רק או בעיקר בהקניית ידע ומיומנויות לשוק העבודה
11.0	7.5	8.1	רק או בעיקר בחינוך לערכים דמוקרטיים
61.2	72.6	70.7	במידה שווה בהקניית ידע ומיומנויות לשוק העבודה ובחינוך לערכים דמוקרטיים
15.8	6.9	8.4	לא יודע/ת

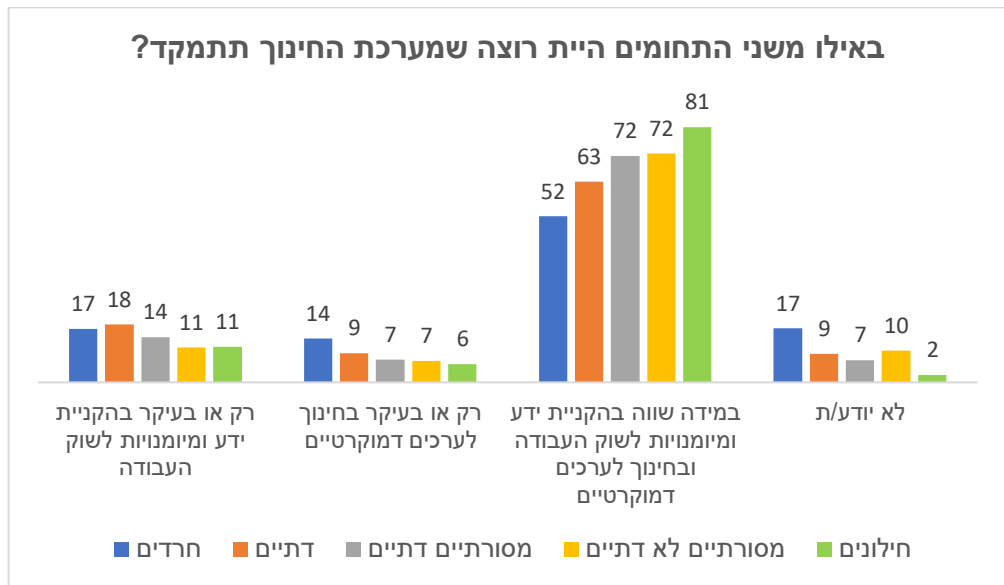

חילונים	מסורתיים לא דתיים	מסורתיים דתיים	דתיים	חרדים	
11.2	11.0	14.3	18.3	16.9	רק או בעיקר בהקניית ידע ומיומנויות לשוק העבודה
5.8	6.8	7.1	9.3	13.8	רק או בעיקר בחינוך לערכים דמוקרטיים
80.7	72.3	71.6	63.4	52.4	במידה שווה בהקניית ידע ומיומנויות לשוק העבודה ובחינוך לערכים דמוקרטיים
2.3	10.0	7.0	9.0	17.0	לא יודע/ת

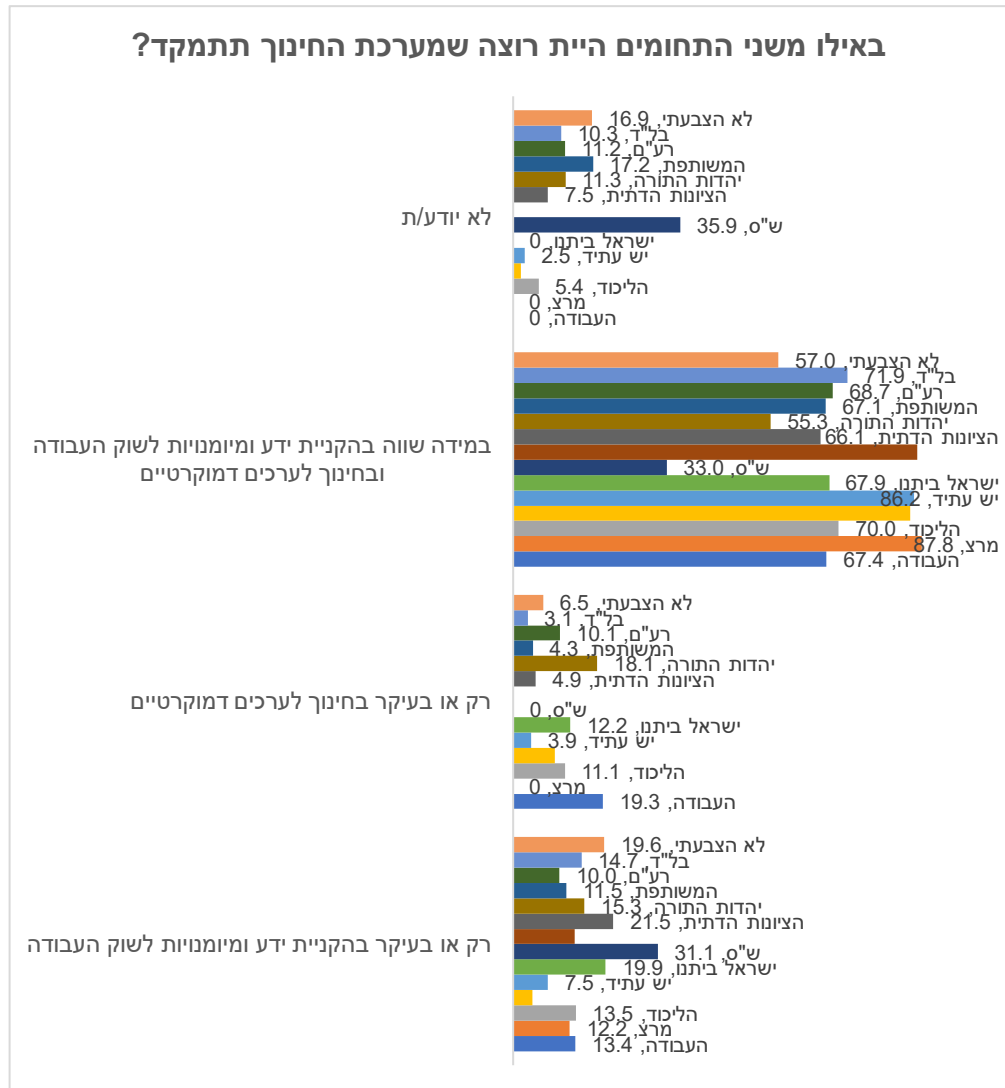
המכון הישראלי לדמוקרטיה

שאלה זו מלמדת באופן מובהק שבקרב יהודים וערבים יש חשיבות לחינוך לערכים דמוקרטיים כמו לחשיבותן של מיומנויות לשוק העבודה, להן מערכת החינוך הישראלית מקדישה את עיקר המשאבים שלה. המחקר מראה כי החינוך לערכים דמוקרטיים הוא שולי והוזנח לאורך השנים, ודווקא תשובה זו מלמדת שיש חשיבות לקידום חינוך לערכים דמוקרטיים בעיני המשיבים.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

סקר בזק זה בנושא חינוך לערכים דמוקרטיים הוזמן על ידי המרכז לערכים ולמוסדות דמוקרטיים ונערך על-ידי מרכז ויטרבי לחקר דעת קהל והמדיניות במכון הישראלי לדמוקרטיה. בסקר, שנערך באינטרנט ובטלפון (השלמות של קבוצות שאינן מיוצגות כראוי במרשתת) בין התאריכים 28/11-1/12/2022, רואיינו 600 איש ואשה בשפה העברית ו-147 בשפה הערבית, המהווים מדגם ארצי

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

מייצג של כלל האוכלוסייה הבוגרת בישראל בגילאי 18 ומעלה. טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם $\pm 3.59\%$ ברמת בטחון של 95%. עבודת השדה בוצעה על ידי מכון מדגם. לקובץ הנתונים המלא ראו- <https://dataisrael.idi.org.il>